

چکیده پایان‌نامه کارشناسی ارشد بافت شناسی دامپزشکی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه ارومیه. سال تحصیلی 1401-02

نگارنده: مهدی نیک بخت

عنوان پایان‌نامه: مطالعه مقایسه‌ای بافت‌شناسی، هیستومورفومتری و هیستوشیمی کبد بوقلمون و مرغ محلی نر در منطقه آذربایجان غربی

کبد عضو کمی دستگاه گوارش و بزرگترین غده بدن است. و در طیف وسیعی از عملکردها از جمله متابولیسم چربی، کربوهیدرات، پروتئین، ویتامین‌ها و مواد معدنی، حذف مواد زائد و سم زدایی نقش دارد. کبد محل اصلی ذخیره ویتامین‌های محلول در چربی (A، D، K و E) و همچنین ویتامین B₁₂، گلیکوژن، برخی مواد معدنی (Fe و Cu) است. با توجه به اینکه در رابطه با بافت‌شناسی مقایسه‌ای و هیستوشیمی کبد بوقلمون و مرغ محلی نر اطلاعات کمی وجود دارد، تصمیم گرفته شد تا این تحقیق در شهرستان ارومیه انجام پذیرد. پس از ذبح و نمونه برداری از کبد حیوانات، و پس از ثبوت در محلول بافري فرمالین 10% به مدت 48 ساعت و تهیه مقاطع بافتی پارافینی، نمونه‌ها از نظر پارامترهای بافت شناسی، هیستومورفومتری و هیستوشیمی مورد بررسی قرار گرفت. رنگ آمیزی هماتوکسیلین-ائوزین برای مطالعه بافت شناسی و هیستومورفومتری، رنگ آمیزی PAS برای نشان دادن ذخیره ترکیبات قندی در سیتوپلاسم هپاتوسیت‌ها، سودان بلک برای نشان دادن ذخیره چربی در هپاتوسیت‌ها، ماسون تریکروم برای نشان دادن میزان پراکندگی رشته‌های کلاژن در بافت کبد و تولوئیدین بلو برای نشان دادن ماست سل‌ها مورد بررسی قرار گرفت. همچنین بررسی هیستومورفومتری در رابطه با پارامترهای مختلف کبد انجام گرفت. در مطالعه هیستومورفومتری در رابطه با پارامترهای کبد مانند میانگین اندازه ضخامت صفحات دولایه‌ای هپاتوسیت‌ها، میانگین تعداد هپاتوسیت‌ها، نواحی پورتال، وریدهای مرکزی نشان داده شد که در تمامی موارد فوق اختلاف معنی دار بین بوقلمون و خروس وجود دارد و این نشان دهنده تفاوت بافت شناسی از نظر هیستومورفومتری در کبد این دو حیوان می‌باشد. همچنین نشان داده شد که میانگین تعداد سلول‌های کوپفر در خروس به طور معنی دار از بوقلمون بیشتر بوده و این احتمالاً نشان دهنده توان بالای ایمنولوژیکی این حیوان نسبت به بوقلمون می‌باشد. در این مطالعه تفاوت معنی داری از نظر میانگین ماست سل‌ها در بین حیوانات مورد مطالعه مشاهده نگردید ولی با این حال تعداد ماست سل‌ها در واحد سطح در بوقلمون بیشتر از خروس بود. به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که پارامترهای بافت شناسی مورد مطالعه به استثناء میانگین تعداد ماست سل‌ها در بقیه موارد بین بوقلمون و خروس دارای اختلاف معنی دار بودند ($p < 0/05$)، و نحوه پراکندگی ذخیره گلیکوژن در کبد آن‌ها متفاوت بود.

کلمات کلیدی: بافت شناسی، هیستومورفومتری، کبد، بوقلمون، مرغ محلی